

שימוע רשות החשמל - העברת תשתיות בין מחלקים

דצמבר 2021
חוזר מקצועי מספר 119/21

ברצוננו לעדכןכם, כי בסוף חודש נובמבר, פרסמה רשות החשמל לשימוע ציבורי החלטה משיבתה מספר 619 - "העברת תשתיות בין מחלקים". מהות ההחלטה הינה לאפשר למחלקי חשמל היסטוריים, שרוצים בכך, להעביר את תשתיות החשמל וזכויות חלוקת החשמל שלהם למחלק הדומיננטי (חברת חשמל).

נזכיר, כי כאשר פורסם המתווה לאסדרת פעילותם החוקית של מחלקי חשמל היסטוריים (להלן: "המתווה") בשנת 2009, הוגדרו למחלקים ההיסטוריים 3 חלופות לפי הפירוט שלהלן:

- (1) הקמת חברה בע"מ לאספקה וחלוקה של חשמל.
- (2) העברת התשתיות וזכויות החלוקה למחלק אחר.
- (3) להיות מוגדר כ"צרכן בודד" שלא מבצע פעילות חלוקה (בקיבוצים בהם לא היו מונים).

בשנת 2013, פרסמה רשות החשמל את המנגנון להעברת תשתיות חלוקה ממחלקים היסטוריים לחברת חשמל, כאשר המחלק ההיסטורי נדרש להשקיע בהתאמת התשתיות לחוק משק החשמל ורק לאחר מכן להעבירן לחח"י.

מודל העברת התשתיות לחח"י היה בלתי כלכלי בשום סיטואציה, ועל כן, אפילו קיבוצים שרצו להתקדם בכך, החליטו בשלב מסוים לחזור בהם ולהקים חברת חלוקת חשמל עצמית שלהם.

נכון להיום, מרבית הקיבוצים המוגדרים כמחלקי חשמל היסטוריים (רוכשים חשמל במתח גבוה) בחרו בחלופה של הקמת חברה בע"מ לחלוקה ואספקה של חשמל (כ-190 קיבוצים) מספר מצומצם של קיבוצים בחרו להיות מוגדרים כ"צרכן בודד" (אם כי כנראה שאינם עומדים בהגדרות לכך) וקיבוצים בודדים העבירו את תשתיותיהם לחח"י.

להבדיל ממודל העברת התשתיות שהוגדר בעבר, כיום מציעה רשות החשמל להקל על מחלקים שאינם מעוניינים לבצע את פעילות החלוקה להעביר את הפעילות לחח"י בשתי חלופות שלהלן:

(1) העברת רשת החלוקה לחח"י ללא התחשבנות כספית - המחלק ההיסטורי יעביר לחח"י את רשימת כל הצרכנים ופרטי הצרכנות שלהם וחח"י מחויבת להיכנס לנעלי המחלק ההיסטורי ולהתחיל לחלק חשמל לצרכנים בקיבוץ בתקופה של 3 חודשים.

(2) העברת הרשת לחח"י בתמורה להתחשבנות כספית - המחלק ההיסטורי יבצע סקר רשת על ידי מהנדס בודק סוג 3, אשר יגדיר אילו ממרכיבי הרשת הינם תקינים, ובגין מרכיבים אלו חח"י תשלם למחלק ההיסטורי את ערך התשתיות, על פי לוח התעריפים 4.4 "עבודות על חשבון אחרים", כשהעלות על פי לוח התעריפים תופחת לתקופה של 30 שנה מיום ההפעלה.

יצוין, כי על פי השימוע המחלק ההיסטורי הוא שיחליט האם הוא רוצה להעביר את הרשת לחח"י או לא, ועל כן מדובר באופציה בלבד, המגדילה את מרווח האפשרויות העומדות בפני המחלקים ההיסטוריים. מאידך עלול להיווצר תקדים, אשר בעתיד יאפשר לרשות החשמל לחייב מחלקים היסטוריים שלא פועלים בהתאם לאמות המידה להעביר את פעילות החלוקה לחח"י.

יתכן וישנם מחלקים היסטוריים (בעיקר קיבוצים קטנים) שחלופה זו יכולה להתאים להם, ולכן, מומלץ להם לבחון את המשמעויות עבורם.

להלן רשימה (חלקית) של יתרונות וחסרונות להעברת פעילות חלוקת החשמל לחח"י:

יתרונות

- פוטנציאל לחסכון בעלויות שדרוג תשתיות וחיבור שכונות חדשות שיחולו על חח"י ולא על הקיבוץ.
- הפחתת סיכונים ואחריות משפטית בגין רשת החשמל הקיימת.
- העברת סיכוני הגבייה מהצרכנים לחח"י.
- הפחתת תשומות ניהול.
- לקיבוצים, שלא הקימו חברה לחלוקת חשמל, העברה לחח"י מאפשרת לכל צרכן בעל מונה להקים על גגו מערכת סולארית.
- מעמד צרכן בקיבוץ יהיה כמו של כל צרכן אחר במדינת ישראל והצרכן יופנה למוקד 103 במידה ויש לו בעיות בחשמל (יכול להיות גם יתרון וגם חסרון).

חסרונות

- ויתור על הנחה בעלות החשמל של מחלק חשמל היסטורי - כ-5% ביחס לתעריף מתח גבוה וכ-25% ביחס לתעריף מתח נמוך.
- הקטנת האפשרות לרכוש חשמל מחל מיצרן פרטי (יח"פ), אשר לא יהיה לו כדאי להתקשר עם כל צרכן בקיבוץ בנפרד.
- הכנסת גורם חיצוני (חח"י) לתחום התשתיות בקו הכחול ודרישה לתיאומים מורכבים בכל מקרה של צורך בחפירות וטיפול בתשתיות המים, הביוב, התקשורת והכבישים.
- לא ניתן יהיה להפעיל גנרטור גיבוי או מערכת אגירת חשמל שתשרת את כל צרכני הקיבוץ, כיוון שהתשתיות המחברות בין הצרכנים יהיו בבעלות חח"י.
- המהלך הינו בלתי הפיך - היינו מי שהעביר תשתיות לחח"י לא יוכל להתחרט ולחזור להיות מחלק חשמל, בעוד שמי שמקים חברה חלוקת חשמל יוכל בעתיד להחליט להעביר התשתיות לחח"י.

לכל קיבוץ יש את מערכת השיקולים והפרמטרים לקבלת החלטות שלו אולם מומלץ לשקלל את כל היתרונות והחסרונות הן לטווח הקצר והן לטווח הארוך בעת דיון לקבלת החלטה בנידון.

למידע נוסף ניתן לפנות ל:

רו"ח אלון ראובני: 052-4771747, alonr@mbtcpa.co.il

נרי אולמן: 03-6382808, nery@mbtcpa.co.il